

TYÖTTÖMIEN KESKUSJÄRJESTÖN LAUSUNTO Hallituksen esitys HE 229/2020 vp

Arvoisa työelämä- ja tasa-arvovaliokunta,

Työttömien Keskusjärjestö kiittää kirjallisesta lausuntopyynnöstä.

Alla kuvattuna ne väliaikaiset työttömyysturvan täytäntöönpanevat lait, jotka ovat voimassa, eikä niihin tule muutosta.

”Työttömyysturvalaissa säädettyjä työttömyysetuuden niin sanottuja työvoimapolittisia edellytyksiä koskevat väliaikaiset muutokset sekä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain väliaikaiset covid-19-pandemiaan liittyvät väliaikaiset muutokset ovat voimassa 31.12.2020 asti, starttirahan kestoja koskeva muutos on voimassa 31.12.2021 asti.

Työhaun voimassaolo ei pääty verkkopalvelussa palvelutarpeen arvioimiseksi tarpeellisten tietojen antamisen ja työllistymissuunnitelmaluonnoksen laatimisen laiminlyöntiin. Muutos on voimassa ajalla 1.5.-31.12.2020. Muutos on tehty verkkopalvelun käytössä tapahtuvien erehdyksien ja niihin liittyvien työhaun voimassaolon päättymisen välttämiseksi sekä työ- ja elinkeinotoimistojen selvittelytyön vähentämiseksi tilanteessa, jossa työnhakijoiksi ilmoittautui poikkeuksellisen paljon uusia työnhakijoita.

Työnhakijan oikeus työttömyysetuuteen jatkuu työttömyysturvalaissa tarkoitettujen lyhytkestoisten opintojen estämättä, vaikka opinnot viivästyvät covid-19-pandemian takia yli kuuteen kuukauteen. Muutos on voimassa ajalla 1.5.-31.12.2020. Muutoksella on turvattu opintojen loppuun saattaminen. Oppilaitosten toiminta ja opintojen järjestämisen tavat ovat pääosin vakiintuneet covid-19-pandemian alkamisen jälkeen.

Työnhakijalla on pätevä syy keskeyttää työllistymistä tukeva palvelu covid-19-pandemiasta johtuvasta perustellusta syystä. Muutos on voimassa ajalla 1.5.-31.12.2020. Säännöksellä on ohjattu työ- ja elinkeinotoimistojen soveltamiskäytäntöä, jotta palveluun osallistumisen turvallisuus ja työnhakijan tosiasialliset mahdollisuudet osallistua palveluun otetaan huomioon jo palvelua järjestettäessä.

Työttömyysetuudella tuettujen työnhakijan omaehtoisten opintojen etenemistä koskevasta vaatimuksesta on mahdollista poiketa, jos opintojen eteneminen on viivästynyt covid-19-pandemian vuoksi. Opintojen 24 tai 48 kuukauden enimmäistukiaikaa voidaan jatkaa enintään 31.12.2020 asti, jos opintojen eteneminen on viivästynyt covid-19-pandemian vuoksi. Oppilaitosten toiminta ja opintojen järjestämisen tavat ovat pääosin vakiintuneet covid-19-pandemian alettua.

Lisäksi starttirahan enimmäiskesto on pidennetty 12 kuukaudesta 18 kuukauteen. Muutos on voimassa ajalla 1.5.2020-31.12.2021. Muutoksen tavoitteena on turvata starttirahaa saavien yrittäjien mahdollisuutta yritystoiminnan käynnistämiseen ja vakiinnuttamiseen covid-19-pandemian aiheuttamasta tilapäisestä toimintaedellytysten heikkenemisestä huolimatta.”

Nämä ao. lait muuttuvat:

”Yrittäjien työmarkkinatukioikeutta koskevan väliaikaisen säännöksen voimassaoloa jatkettaisiin 31.3.2021 asti (lakiehdotus 2). Voimaantulosäännöksen sanamuotoa on täsmennetty siten, että lakia sovelletaan

työmarkkinatukeen, jota maksetaan ajalta, joka alkaa 16 päivänä maaliskuuta 2020 ja päättyy 31 päivänä maaliskuuta 2021. Säännöksen sisältö ei muuttuisi.

Työttömyysturvalakia on muutettu väliaikaisesti siten, että säännöstä, joka koskee työttömyysetuuden menettämistä työllistymissuunnitelman toteuttamatta jättämisen perusteella ja opiskelupaikan hakematta jättämisen perusteella, ei sovelleta.

Työ- ja elinkeinotoimiston tulee varata työnhakijalle (2 viikon ensihaastattelun jälkeen) tilaisuus myöhempiin haastatteluihin määräajoin työnhakijan palvelutarpeen mukaisesti. Työttömän työnhakijan haastattelu tulee kuitenkin pyrkiä järjestämään työttömyyden jatkuttua yhdenjaksoisesti kolmen kuukauden ajan ja sen jälkeen aina kolmen kuukauden yhdenjaksoisen työttömyyden jälkeen.

Mikäli haastatteluja koskevan väliaikaisen muutoksen voimassaolo päättyisi 31.12.2020, haastatteluja tulisi tehtäväksi runsaasti tammikuusta 2021 alkaen...

Mahdollisuus arvioida työnhakijan haastattelun järjestämisen tarkoituksenmukaisuus ja jättää arvion perusteella haastattelu järjestämättä vaikuttaa julkisen vallan tukeen lomautetuille ja muille työttömille. Haastattelun järjestämättä jättämisen olisi perustuttava kokonaisharkintaan, jossa otetaan huomioon työ- ja elinkeinotoimiston resurssien lisäksi työnhakijan palvelutarve ja alueen työmarkkinatilanne."

Työttömien Keskusjärjestön mielestä:

1. On erittäin tärkeää jatkaa mahdollisuutta keskeyttää työllistymistä tukeva palvelu Covid 19-pandemiasta johtuvasta perustellusta syystä. Esityksessä esitetään tämän väliaikaisen lain lopettamista vuoden loppuun 2020 tultaessa, vaikka pandemia on kiihtymis- ja leviämisvaiheessa.

Onko tarkoituksena lopettaa palveluiden järjestäminen muutoin, vai voidaanko soveltaa palveluiden lopettamista/keskeyttämistä/tai uudelleen käynnistämistä tapauskohtaisesti? Mielestämme on tärkeää ylläpitää palvelumahdollisuutta, mutta tilanteen tullen keskeyttää palvelu, jos alueella Covid 19 tilanne muuttuu huolestuttavasti.

2. Työttömien Keskusjärjestö vaatii, että TE-toimistoissa on riittävät resurssit asiakaspalvelutyöhön. TE-toimistot kärsivät vieläkin selkeästi resurssipulasta, mikäli haastatteluja ei voida säädetyssä ajassa järjestää ja uhkana on ns. "haastatteluviive". Tämä on etenkin tärkeää, kun valmistellaan pohjoismaista työnhakumallia, joka vaatii nykyistä intensiivisempää palveluotetta.

Muutoin Työttömien Keskusjärjestö kannattaa esitettyjä muutoksia.

Helsingissä 24.11.2020

Työttömien Keskusjärjestön puolesta,

Jukka Haapakoski
Toiminnanjohtaja